

ВСЕУКРАЇНСЬКА ЕКОЛОГІЧНА ЛІГА

Україна, 01033, м. Київ, вул. Саксаганського, 30-В, оф. 33,

тел. (044) 251-13-32

E-mail: vel@ecoleague.net

www.ecoleague.net

Вих. № 8/01
від 28 січня 2020 р.

Президенту України
Зеленському В. О.

*Щодо кризової ситуації
у природоохоронній сфері*

Вельмишановний пане Президенте!

Висловлюємо Вам свою повагу та просимо розглянути наше звернення про необхідність відновлення окремого міністерства у сфері охорони довкілля та реформування системи державного управління у природоохоронній галузі.

Поєднання важливих напрямків діяльності уряду – енергетики та захисту довкілля, що відбулося при призначенні новосформованого Кабінету Міністрів України, не призвело до позитивних змін у сфері охорони довкілля та використання природних ресурсів.

За п'ять місяців, що минули з часу об'єднання Міністерств, екологічна ситуація не змінилась на краще!

В Україні і далі спостерігається високий рівень забруднення довкілля: в річки та моря скидаються неочищені стічні води, повітря забруднене промисловими та автомобільними викидами, а ґрунти – токсичними речовинами, вирубування лісів призводить до деградації екосистем, хижацьке видобування природних ресурсів досягло загрозливих масштабів.

Природоохоронна сфера в нашій державі потребує докорінного реформування для ефективної реалізації завдань збереження довкілля, гарантування громадянам екологічної безпеки та впровадження європейських стандартів якості життя. Але ми переконані, що реформи мають проводитися компетентними фахівцями на керівних посадах, з широким експертним обговоренням і врахуванням думки громадськості та науковців.

Лідери провідних країн світового співтовариства приділяють посилену увагу проблемам збереження довкілля та збалансованого природокористування. Документи Організації Об'єднаних Націй формують нову парадигму світового розвитку та необхідності балансу екологічної, соціальної та економічної його складових. На останньому Всесвітньому економічному форумі у Давосі гостро постали питання збереження біорізноманіття, адаптації до змін клімату та ухвалені рішення про екологічну відповідальність.

Всеукраїнська екологічна ліга, науковці та профільні експерти зробили побіжний аналіз діяльності Міністерства енергетики та захисту довкілля та наголошують:

1. Призначення і розподіл обов'язків заступників Міністра триває кілька місяців і це унеможливорює злагоджену роботу об'єднаного Міністерства. Невідповідна фахова підготовка заступників, відсутність досвіду роботи у природоохоронних структурах гальмує вирішення екологічних проблем в Україні. Структура нового Міністерства є невизначеною. Інформації про неї немає у відкритому доступі на офіційному сайті.

2. Практично зупинена діяльність Державної екологічної інспекції України у зв'язку з неефективною кадровою політикою, зокрема, призначення на посаду т.в.о. голови ДЕІ особи без належної фахової підготовки. Конкурс з відбору кандидатури на керівні посади ДЕІ відбувся півтори місяці тому. Але і досі Міністр не призначає керівника, що посилює кризову ситуацію у інспекції.

3. Неприйнятно зменшено кількість працівників у Міністерстві, які опікуються питаннями збереження живої природи та заповідних територій (у % відношенні до загальної кількості працівників). Станом на сьогодні не виконуються в повному обсязі повноваження та відповідальність за виконання міжнародних конвенцій, угод та директив, які раніше були закріплені за Міністерством екології та природних ресурсів України.

4. Вже за п'ять місяців став очевидним потенційний конфлікт інтересів внаслідок об'єднання Міністерства енергетики, підприємства якого є найбільшими забруднювачами довкілля, і Міністерства екології, що покликане охороняти довкілля. Наочним прикладом є «Програма розвитку гідроенергетики на період до 2026 року», підготовлена енергетиками без проведення стратегічної екологічної оцінки.

5. Стурбованість викликає призупинення діяльності щодо імплементації природоохоронних зобов'язань із впровадження 29 директив та регламентів Європейського Союзу у сфері захисту довкілля відповідно до Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом. Міжнародні організації, країни-донори та інвестори вже вклали значні кошти у реалізацію саме екологічних проектів на теренах України. Але деякі недипломатичні звернення від імені Міністерства до організацій-донорів, відсутність чіткої стратегії щодо виконання Україною міжнародних природоохоронних зобов'язань, ліквідація Міністерства екології та природних ресурсів України як окремої державної інституції може спричинити ускладнення міжнародного співробітництва.

6. Внаслідок воєнної агресії Росії та окупації частини Луганської та Донецької областей природним екосистемам завдано колосальних збитків, значні території заміновані. Зумисне, некероване закриття великої кількості шахт на окупованій території вже призводить до катастрофічних наслідків для довкілля, зокрема, через припинення відкачування шахтних вод відбувається підтоплення і затоплення великих площ прилеглих міст і селищ. Забруднення

підземних та поверхневих водозаборів мінералізованими шахтними водами набуло загрозливих масштабів.

Проведення заходів з відновлення довкілля та розмінування потребує фахових стратегічних управлінських рішень. На жаль, керівництво Міністерства енергетики та захисту довкілля не надає питанням екологічної безпеки Донбасу належної уваги.

7. За минулі п'ять місяців керівництво Міністерства не представило бачення реформування природоохоронної галузі та подолання корупції. Метою такого реформування має стати посилення екологічної складової в усіх секторах економіки, планування і реалізація національної та регіональної політики, а також збереження та відтворення довкілля.

Досвід європейських країн свідчить про необхідність розділення функцій у сфері охорони довкілля:

- формування та реалізація екологічної політики;
- державний контроль та нагляд за дотриманням природоохоронного законодавства;
- дозвільна система та ліцензування;
- господарська діяльність у сфері природокористування.

Громадські організації, науковці, експерти Всеукраїнської екологічної ліги, які протягом багатьох років наполягали на реформуванні природоохоронної галузі, підготували Проект такої реформи, який надіслали ще у вересні 2019 року на адресу Міністерства. Але, на жаль, реакції з боку керівництва міністерства немає.

З огляду на зазначене, ми вважаємо, що рішення про об'єднання Міністерства екології та Міністерства енергетики є таким, що негативно позначається не лише на стані довкілля і здоров'я населення України, а й на міжнародному іміджі України.

Всеукраїнська екологічна ліга звертається до Президента України як гаранта Конституції України та прав громадян на чисте та безпечне довкілля, з пропозицією переглянути рішення про об'єднання Міністерства енергетики з Міністерством екології.

Жодні реформи не можуть здійснюватися за рахунок деградації природних екосистем, погіршення стану довкілля і здоров'я українців.

Переконані, що залучення до підготовки та впровадження реформ широкого кола експертів, науковців та представників громадських організацій, дозволить удосконалити систему управління та контролю в природоохоронній сфері, подолати корупцію та покращити стан довкілля в інтересах нинішніх і майбутніх поколінь.

З повагою,
голова Всеукраїнської
екологічної ліги

Т. В. Тимочко